

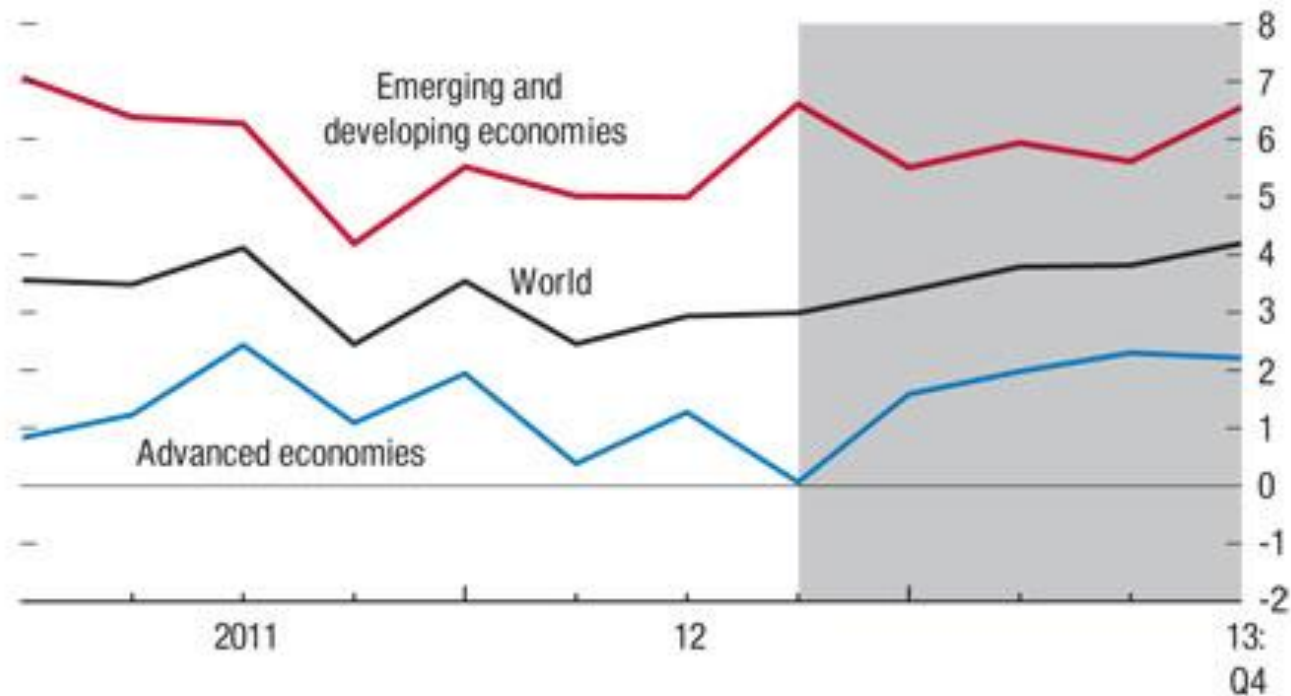
Apie kai kurias JAV, ES ir LT ekonomines problemas

R.K. (ekonomika.org)

2013.02.13

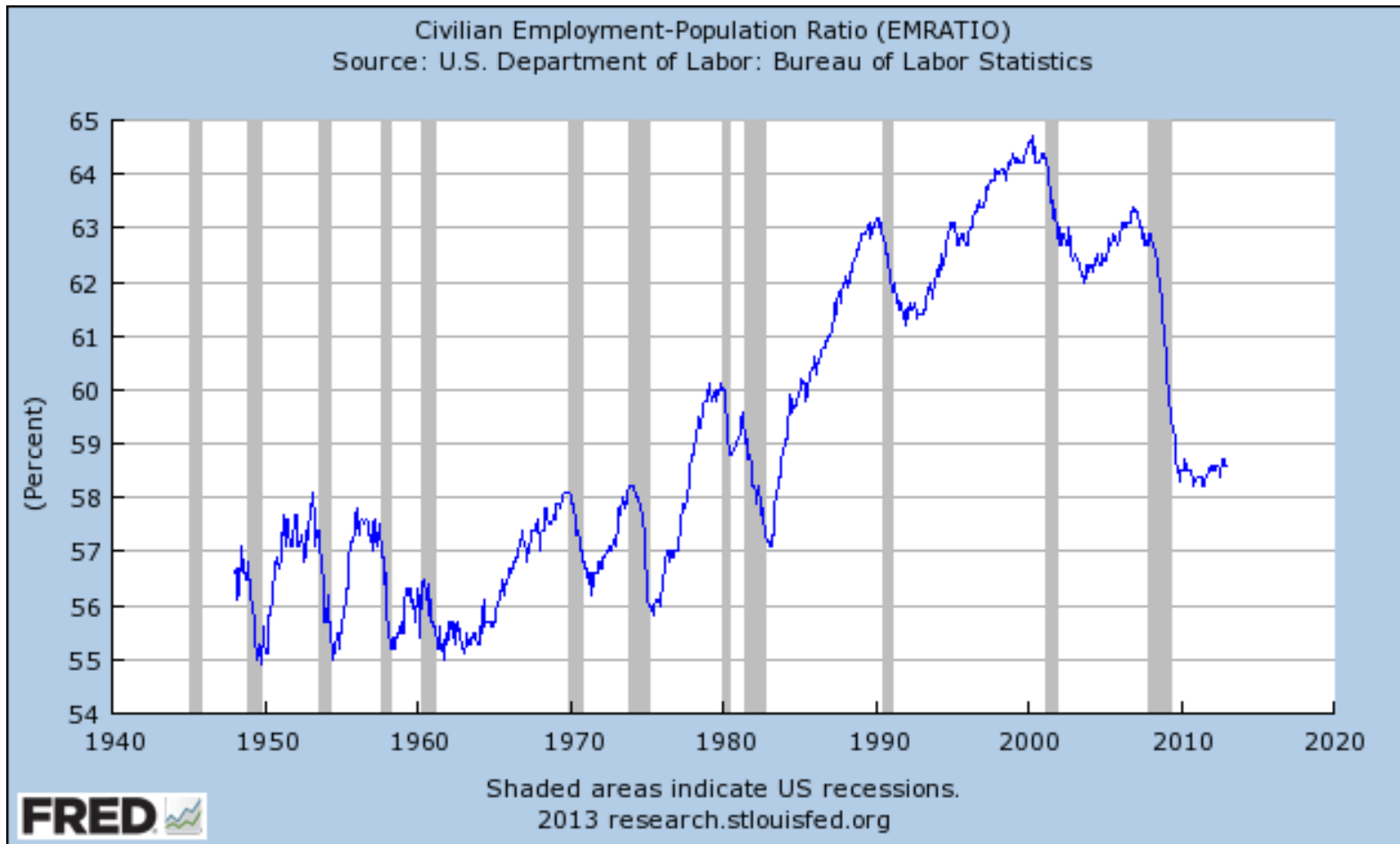
Pasaulio ekonomika vienu paveikslu (IMF WEO update Jan 2013)

Figure 1. Global GDP Growth
(Percent; quarter over quarter, annualized)

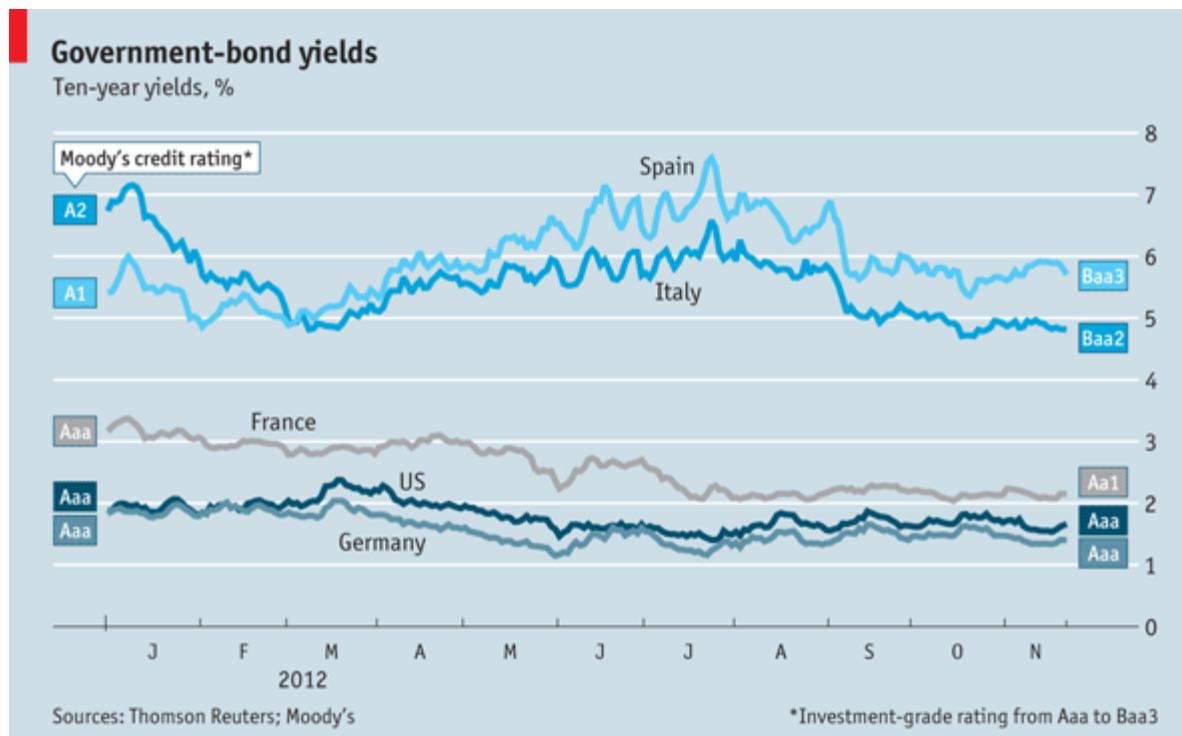
Source: IMF staff estimates.

JAV vienu paveikslu: atsigavimas be didelio progreso darbo rinkoje (Fred2)

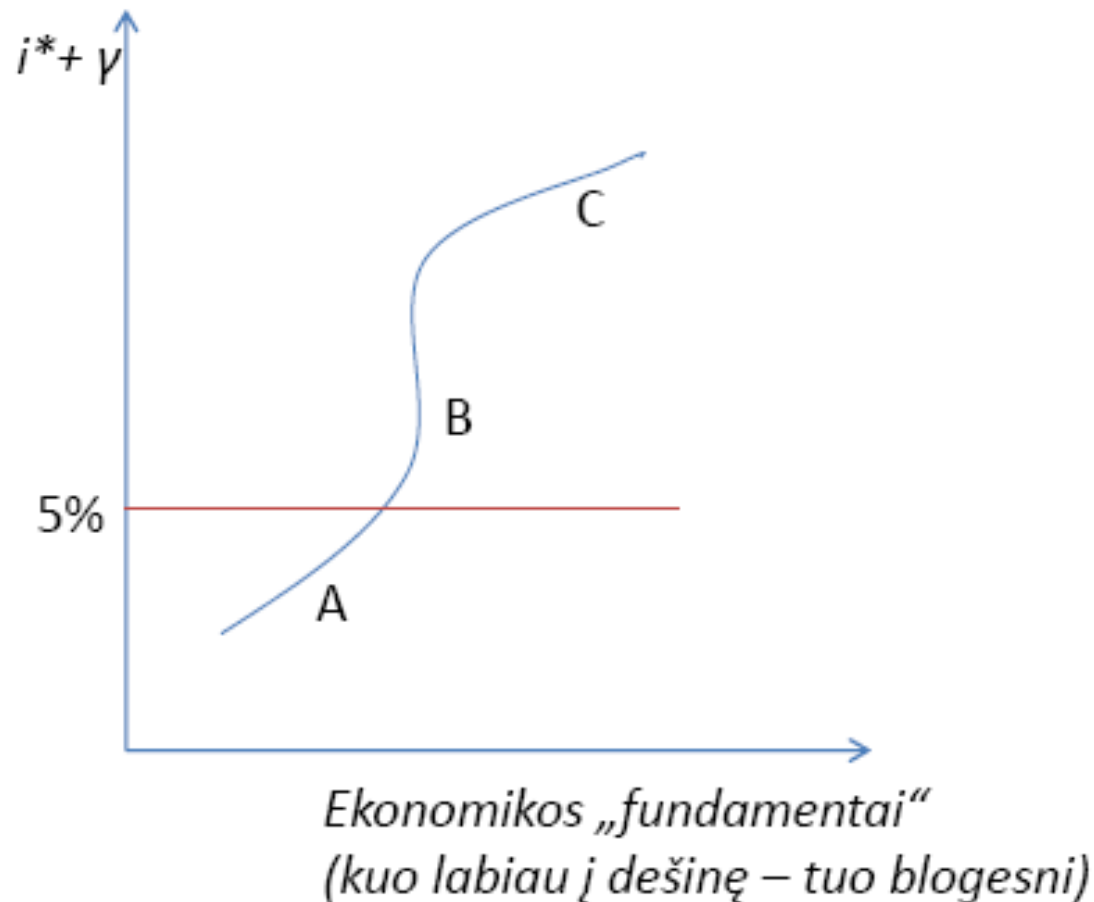
Euro zona vienu paveikslu: bazuka

- **Mario Draghi pledges to do 'whatever it takes' to save the euro (2012.07.26, London)**

Ilga euro zonos kova su daugybine pusiausvyra: pagaliau, tik vėloka

- (Plačiau žr. R.K. ekonomika.org, 2011.09.27: "[Kaip spręsti Europos skoly / bankų krizę: kuklus pasiūlymas](#) ")

Suverenios (JAV, UK, Japonija) versus nesuverenios (euro zonos valstybės) monetarinės sistemos

- **Suverenios**:
  - valstybė išlaidas daro iš sąskaitos CB, kredituodama sąskaitas bankuose
  - **valstybės obligacijų leidimas** iš esmės yra **monetarinė** operacija – perteklinėms bankų atsargoms absorbuoti
  - **skolinimosi kainą nusistato pati valstybė**
  - **bankrutuoti** gali tik jei **pačios to nori** – CB visada gali grąžinti investuotojui į valstybės obligacijas investuotą sumą su palūkanomis
  - bet **politikai** įsivedę **savanoriškų komplikacijų**
    - fiskaliniai skardžiai;
    - (perteklinės) skolos lubos, kurias reikia peržiūrėti

Suverenios (JAV, UK, Japonija) *versus* nesuverenios (euro zonos valstybės) monetarinės sistemos

- **Nesuverenios:**

- valstybei, prieš darant išlaidas, **reikia turėti lėšų** (iš mokesčių ar skolinimosi)
- todėl valstybė gali tapti priklausoma nuo finansų rinkų kaprizų – **skolinimosi kainą** nustato **finansų rinkos**
- **bendras CB yra niekieno CB**: finansų rinkos bijo, kad **CB nėra paskutinis skolintojas** valstybei, todėl atsiranda **daugybinių pusiausvyros**
- Paul De Grauwe: **euro zonos valstybės** iš esmės yra kaip **trečiojo pasaulio** šalys – skolinasi užsienio valiuta (eurais)

Ar diržų veržimasis (austerity) kartais nepagilina fiskalinių problemų?

- **Slidaus kalno** metafora – reikia gerai įsibėgėti, kad užvažiuotum
- Sąveika:
  - fiskalinių **multiplikatorių**
  - ir **histerezės** darbo rinkoje
- **Blanchard** (IMF World Economic Outlook, 2012 spalio):
  - fiskaliniai multiplikatoriai didesni nei galvota, todėl ir neigiamas taupymo poveikis
- **DeLong & Summers** (2012), “**Fiscal Policy in a Depressed Economy**”:
  - **normaliais laikais CB-ai atsveria** fiskalinės politikos efektus, todėl multiplikatorius yra nedidelis;
  - bet kai palūkanų normos yra ties **0%** (zero nominal lower bound), diskretinė **fiskalinė politika gali būti labai efektyvi** kaip stabilizavimo priemonė;
  - dar daugiau, laikinai ekspansinė fiskalinė politika **net gali sumažinti ilgalaikę skolos našta**;
  - šios išvados kyla iš konservatyvių prielaidų apie dydį (a) **multiplikatoriaus**, (b) **histerezės** efektų, (b) ekspansinės fiskalinės politikos **neigiamos įtakos realioms** palūkanų normoms, ir (d) pripažinimo **mažesnių už ekonomikos augimą palūkanų** normų gero poveikio **skolos/BVP santykio** dinamikai.

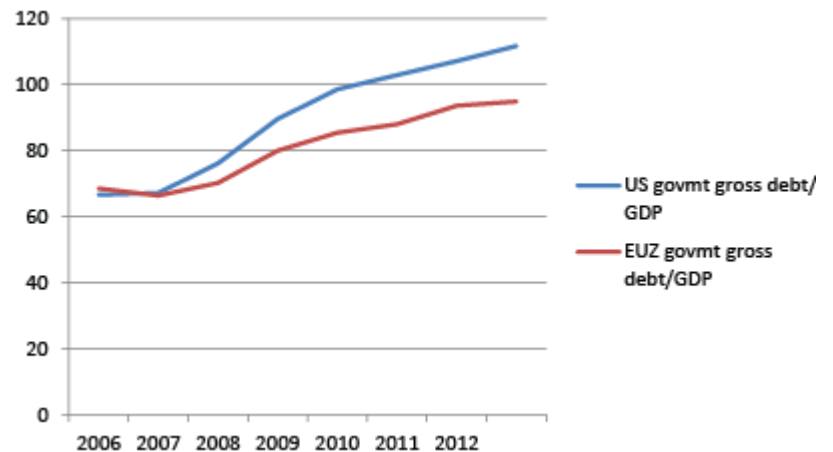
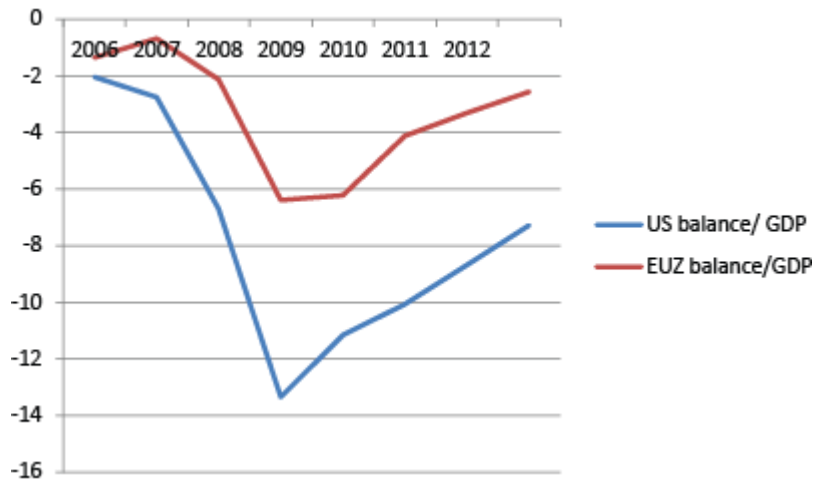
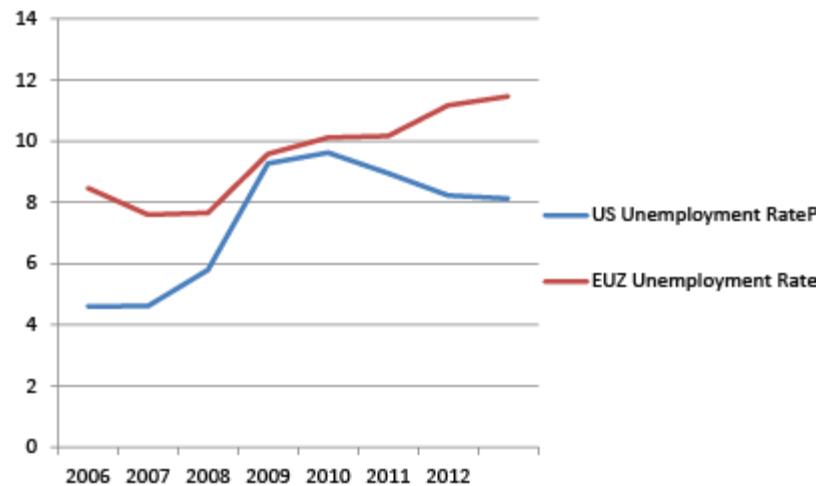
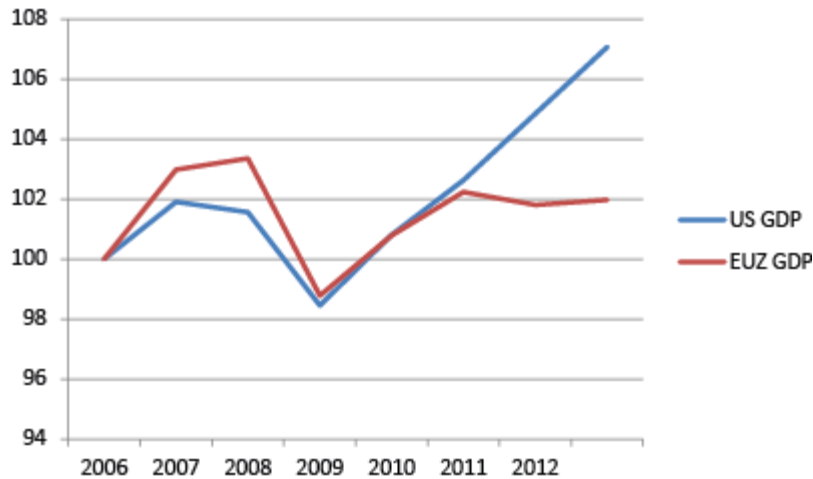

Histerezė

- Sąvoka, kurią daugiausiai naudoja fizikai ir ekonomistai, kad apibūdintų aplinkybes, kuriomis **systemos pusiausvyra priklauso nuo jos ankstesnių būsenų**.
- Ekonomikoje ji dažniausiai vartojama nagrinėjant **natūralųjį nedarbo lygį**, kai nedarbo lygio pusiausvyra laikoma priklausoma nuo trajektorijos, t.y. **nuo ankstesnių nedarbo lygių** (plačiau žr. R. Cross, *Unemployment, Hysteresis and Natural Rate Hypothesis*, Oxford: Blackwell, 1988.)
- 4 pasireiškimo kanalai:
  - **asimetrinė informacija** tarp darbuotojo ir darbdavio
  - **įgūdžių „nusidėvėjimas“** (deja, greitas moderniais laikais)
  - **pripratimas** prie bedarbio būsenos (daug laisvalaikio...)
  - **implicitiniai mokesčiai** (plačiau žr. R.Kuodis, ekonomika.org, 2012.01.15: **aiškiai neišreikštų** (implicitinių) **mokesčių** ir **laisvalaikio-darbo-vartojimo** sprendimų **modelis** (xls) ir jo **[aprašymas](#)** LRS SRDK)

ES versus JAV

www.voxeu.org/article/eurozone-crisis-it-ain-t-over-yet

Lietuva vienu paveikslu

Pagrindinių Lietuvos prekybos partnerių BVP augimo prognozės 2013 m.

